QUÆSTIO MEDICA,

Quodlibetariis disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ-octavâ Novembris. 1715.

M. PETRO-JOANNE BURETTE, Doctore Medico, Regis Consiliario, Lectore ac Professore, e Regia Inscriptionum et Numismatum Academia, nec-non Regio Censore Librorum, Præside.

An Gymnastica, Morborum contumacium optima plerumque Medicina?

I.

UT sanitatem expeditus humorum placidè fervescentium circuitus, nec-non idoneus fibrarum *tonus* efficiunt ac tuentur; sic laxior vel strictior harum textura, ut & illorum, aut nimis turgentium, aut effœtorum, restagnatio varios procreant morbos. Hi, vel citò sua tempora percurrunt, & Acuti dicuntur: vel ægrotos pertinaciùs affligunt; modò eodem tenore, ut Paralysis; modò periodicis accessionibus, ut Epilepsia, Quartana febris, Hysterica passio; & longi, tardi, *Chronici* nuncupantur. Morborum diuturnitas, vel à contagiosâ labe extrinsecus ascitâ, nec nisi speciali antidoto expugnandâ, pendet, ut in *Syphilide* cernere est: vel à vernaculo, si sic loqui fas est, tam solidorum, quàm fluidorum vitio proficiscitur. Tardarum hujus generis passionum aliæ à celeribus perperam judicatis veluti sobolescunt; aliæ ultro & per se oriuntur. Utrarumque causæ repetendæ sunt, cùm à staminibus partium sensim debilitatis, ut in Gonorrhœa & Diabete contingit: tùm à succorum degenerum, in acorem sæpesæpius vergentium, adeòque spissescentium cunctatione, vel inordinato motu; undè multiplices organorum, quibus alibilis lympha vel perficitur, vel distribuitur, obstructiones.

A

533

Cùm ſic humor iſte devius alicubi cumulatur, ut fibras à ſe invicem divellat eaſque dilaceret; indolis variæ tumores, vix aliter, quàm Chirurgiâ ſanabiles, progignit. Cùm paulatim canaliculorum, quibus circumfertur, lateribus tantùm accreſcit, ita ut poſtmodùm aut reſolvi habilis ſit, aut reſorberi; vel cùm in aliqua corporis cavitate congeritur, ex qua, ſive per patentes vias, ſive per cuniculos queat derivari: tunc Medicam opem expoſcit. Prioris caſus offerunt exempla, Cachexia, Phthiſis, Cephalæa, Vertigo, Mania, Melancholia, Aſthma, Colica paſſio, Alvi-profluvia, Icterus, Lienis affectus, *Chloroſis*, Rheumatiſmus, Arthritis, Elephantiaſis, &c: poſterioris verò, Hydrops, Empyema, & quædam Renum ac Veſicæ affectiones. Horum omnium curationem eò ſapientiùs feliciùſque Medicus inſtituet, quò tutiùs atque jucundiùs proximas eorum cauſas debellare conabitur.

I I.

EA morborum optima cenſenda eſt medela, quæ ad Naturæ ſanantis ingenium propiùs accedit, necnon ex ipſius penu maximè depromitur. Naturæ vocabulo quid aliud hîc Medicis venit intelligendum, quàm corporis humani mirabilis fabrica, ſic comparata, ut ſtatim atque, quavis de cauſa, deflexit à ſanitatis æquilibrio, veluti ſponte ſuâ priſtinum ſtatum recuperare contendat. Sic, in Acutis, natura medicatrix viribus totis inſurgens, aggreditur humorum inquinamenta, eorumque præviâ fermentatione domitorum ſecretionem faciliori via molitur. Eadem, ſub longis affectionibus, tota eſt in atterendis, emolliendis, atque diſſolvendis, quantum valet, ſuccorum hærentium concretionibus; idque omnigenis fibrarum ſuccuſſibus efficere tentat. Idem penitus Ars Naturæ ſapientis æmula præſtare nititur, nunc remediorum tam vacuantium quàm alterantium miniſterio, nunc ſolâ diætâ, ſeu ad ſanandum appoſitâ victus ratione. Univerſum alterandi vacuandive negotium, licet ocyùs & efficaciùs aliquando morbidam cauſam profliget; periculoſæ tamen plenum opus aleæ meritò judicatur, ut & ægrotanti ſæpenumerò perquàm injucundum. Diæta verò, ut-pote à naturali regimine minùs abludens, tutiorem ut-plurimùm gratioremque decumbentibus ſanationem promittit. Hujus ditionis ſunt Aër, Alimenta, Somnus & Vigilia, Motus & Quies, animi Pathemata,

Excernendorum Retinendorumque modus: quæ cuncta prudenter administrata, non modò valetudinem sartam tectamque servare nata sunt; sed & eandem labefactatam, sensim accisis morborum radicibus, citra ullum ægri discrimen aut fastidium, instaurare. Verùm, inter hæc tam utilia sanitatis subsidia, præsertim eminet ea Motus species, quæ Exercitatio dicitur. Exercitationem describunt Medici, Motum corporis humani paulò vehementiorem, partim spontaneum, partim ab agentibus externis mutuatum, cum respirationis immutatione, sanitatis tuendæ, morborumque depellendorum gratiâ institutum.

III.

GESTIONI tam salutari Gymnastica præest; Ars, à Veteribus exculta diligenter, ut à Recentioribus nimiùm neglecta. Hæc, vel universam corporis molem exagitat; modò violentiùs, ut in Lucta, Pancratio; modò remissiùs, ut in Saltatione, Natatione: vel certa membra peculiariter exercet; artus nimirùm superiores, in Chironomia, variis Sphæristicæ generibus, Pugilatu, Disco, Halteribus, Acrocheirismo; inferiores, in Cursu, Saltu, Ambulatione; Thoracem, in spiritus cohibitione, Vociferatione, Cantu, Recitatione; partes Abdomine conclusas, in Equitatione, Gestatione, &c. Ad Gymnasticam omnigena nonsolùm Exercitia pertinent, sed & insuper quæcumque vel ad ea præparant, vel eadem statim excipiunt; ut Balnea, tam calida, quàm frigida, Laconica, Frictiones, Unctiones, pulveris aspersiones, & similia. Hæc universa curandis longioribus Morbis apprimè conducunt, quatenus proximas eorum causas potenter adoriuntur. Sæpius namque repetitis musculorum contractionibus, & vehementiùs identidem concussis visceribus, ut in omnibus Exercitiis, variisque eorum θεραπείαις, plus, minùs, usuvenit; vim *elasticam* fibris, debitam torpentibus humoribus εὐέξειαν paulatim restitui necesse est. Hinc redintegratis partium solidarum *oscillationibus*, liquores validiùs propelluntur, perrumpuntur circuitûs obices, succi concreti dissolvuntur, dissoluti resorbentur, per idonea glandularum incernicula demum segregandi. Sicubi restagnent, è propriis effusi conceptaculis, iteratâ partium ambientium compressione, cæcos earum meatus subire coguntur, quibus exitum sibi quærant. Uno verbo, Gym-

naſtices ope, ciborum coctio juvatur, acceleratur ſucci nutritii diſtributio, variæ ſecretiones promoventur, ea præſertim, quæ fit per cutis ſpiracula, quæque maximi habenda eſt ad ſanitatem vitamque ipſam momenti. Porrò, cum multiplex Exercitationum genus diverſæ Chronicorum affectuum indoli reſpondeat, ſapientis eſt Medici ſingula ſingulis ſic aptare, ut deſiderata inde curatio ſequatur. Sic Morbis univerſum ſyſtema corporis afficientibus ea in medelam adhibeat Exercitia, quæ totam illius compagem excutiant: iis verò ægritudinibus, quæ certas duntaxat partes obſident, peculiari & propriâ hiſce membris Gymnaſticâ opituletur.

IV.

TANTA eximiæ illius Artis efficacitas ad Morbos longiores eradicandos, non inanis eſt ſpeculantis Phyſici, & vanis hypotheſibus nimiùm indulgentis conjectura; ſed veritas præſtantiſſimorum omnis ævi Medicorum experimentis & obſervationibus comprobata. Evolvantur Veterum, cùm Græcorum, tum Latinorum libri, de tardarum Paſſionum curationibus pertractantes; nihil ibi reperitur Exercitatione frequentiùs ac feliciùs ad eam rem uſurpatum. Sic Febres quartanas Ambulatione & Frictione curabat [a] *Galenus*; Vociferatione, [b] *Aëtius*: Cachexiam, Unctionibus, fricationibus, Balneo, [c] *Celſus*: Phthiſin & Atrophiam, ambulatione, [d] *Hippocrates*; Geſtatione in lectica, & Navigatione litoraria [e] *Celſus* [f] & *Cælius Aurelianus*; deambulatione, fricatione & lavacro [g] *Themiſon*. Ex Capitis & generis nervoſi diuturnis affectionibus, Cephalææ inveteratæ chironomiâ, Halteribus, Natatione marinâ, Saltu, ambulatione, geſtatione, navigatione, Volutatione in arena ſuccurrebat [h] *Aretæus*; Luctâ, ambulatione, Recitatione, Vectatione, Curſu, chironomiâ, Retrogreſſu cum ſaltibus, Ductibus circulatis, [i] *Cælius Aurelianus*; Subſultibus, *Antyllus* apud [k] *Oribaſium*: Vertigini, graviori Cantu, Pugilatione, curſu, ſaltu, geſtatione, Diſco, [l] *Aretæus*: Epilepſiæ, chironomiâ, idem [m] Medicus; Sphæriſticâ, geſtatione in ſella, deambulatione, vociferatione, [n] *Cælius Aurelianus*; Equitatione, [o] *Alexander Trallianus*: Inſaniæ, ambulatione, cantu, recitatione, geſtatione in vehiculo, [p] *Cælius Aurelianus*: Melancholiæ, luctâ, geſtatione, deambulatione, inunctione, [q] *Aretæus* & [r] *Theodorus Priſcianus*. Paralyticis, geſtatione, halteribus, & natatione marinâ, [ſ] *Cælius Aurelianus* opem ferebat;

a *Ad Glaucon l.* 1. *c.* 12
b *Tetrab.* 1. *ſerm.* 3. *c.* 5.
c *L.* 3. *c.* 22.
d *De intern. affectionib. ſect.* 11.
e *L.* 3. *c.* 22.
f *Chron. l.* 2. *c.* 14. & *l.* 3. *c.* 7.
g *Cal. Aurel. Chron. l.* 3. *c.* 7.
h *Chron. cur. l.* 1. *c.* 2.
i *Chron. l.* 1. *c.* 1.
k *Collect. l.* 6. *c.* 31.
l *Chron. cur. l.* 1. *c.* 3.
m *Ibid. c.* 4.
n *Chron. l.* 1. *c.* 4.
o *L.* 1. *c.* 15.
p *Chron. l.* 1. *c.* 5.
q *Chron. cur. l.* 1. *c.* 5.
r *Ad Timoth. l.* 2. *part.* 2. *c.* 5.
ſ *Chron. l.* 2. *c.* 1. *l.* 1. *c.* 3.

Incubo laborantibus, gestatione: Surdis, equitatione, [t] *Alexander Trallianus*: Tremore affectis, Pilâ, unctionibus, fricationibus, acri ambulatione, [u] *Celsus*; Skiamachiâ, [x] *Antyllus*: linguæ & instrumenti vocalis Resolutioni, spiritus retentione, expiratione coacervata, & vociferatione, [y] *Celsus*, [z] *Paulus Ægineta*, & [&] *Aëtius*. Plerosque Thoracis morbos contumaciores Gymnastices auxilio similiter persanabant. Sic Asthmaticis, ut ambularent, spiritum cohiberent, gestarentur, vocem exercerent, peregrinarentur, navigarent, unctione, fricatione, ψυχρολουσίᾳ uterentur, imperabat [aa] *Cæl. Aurelianus*; [bb] *Theodorus Priscianus* verò, ut vestibus laneis obvoluti currerent. Hæmoptoïcis idem [cc] *Aurelianus* gestationem, deambulationem navigationemque præscribebat. Tussim ambulatione, cursu, retentione spiritûs, Lectione vehementi, acrocheirismo, navigatione, natatione [dd] *Celsus* oppugnabat; spiritûs cohibitione [ee] *Galenus*. Jam verò; quod spectat ad chronicos infimi ventris affectus, Stomachi imbecillitati, Dyspepsiæ, Anorexiæ, Vomitui, Singulti, vociferatione, deambulatione sub divo, lavacro frigido medebantur [ff] *Antyllus*, [gg] *Aëtius*, [hh] *Cæl. Aurelianus*: Singultui peculiariter, sternutamento [ii] *Galenus*; ambulatione longa & concitata, gestatione, & equitatione [kk] *Aëtius*: Cœliacæ passioni, chironomiâ, halteribus, vociferatione [ll] *Aretæus*; gestatione, ambulatione, peregrinatione, natatione, [mm] *Cæl. Aurelianus*: Diarrhœæ, equitatione, gestatione in vehiculo, [nn] *Celsus*: Colicis doloribus, sphæræ lusu, cursu, ambulatione, fricatione cum retentione spiritûs, unctione, gestatione, [oo] *Cæl. Aurelianus*: Ictero, gestatione, & navigatione [pp] idem Medicus; natatione frigida, [qq] *Celsus*: Hydropi, luctatione summis humeris, & deambulatione, [rr] *Hippocrates*; luctâ itidem, [ss] *Antyllus*; volutatione in pulvere, cursu, gestatione in vehiculo, [tt] *Aëtius*; equitatione, navigatione, gestatione in lectica, [uu] *Alex. Trallianus*; natatione marina, [xx] *Celsus*, necnon ambulatione, cursu, gestatione: Spleneticis, luctatione summis humeris, & lignorum sectione per dies triginta, [yy] *Hippocrates*; deambulatione, gestatione, equitatione, vociferatione, cursu, [zz] *Aëtius* & [&&] *Theod. Priscianus*: Renum affectibus, cursu, [aaa] *Antyllus*: Gonorrhœæ, cursu, idem [bbb] Medicus; ambulatione, gestatione, & balneo frigido, [ccc] *Aretæus*: menstruorum suppressioni, saltu, [ddd] *Hippocrates* & [eee] *Antyllus*. Ad externas corporis affectiones idem genus curationis usur-

t *L. 3. c. 6.*
u *L. 3. c. 27.*
x *Oribas. collect. l. 6. c. 29*
y *L. 4. c. 4.*
z *L. 3. c. 18.*
& *Tetrab. 2. serm. 2. c. 32.*
aa *Chron. l. 3 c. 1.*
bb *Ad Timoth. l. 2. part. 2. c. 12.*
cc *Chron. l. 2. c. 13.*
dd *L. 4. c. 4.*
ee *De symptom. caus. l. 2. c. 4.*
ff *Oribas. collect. l. 6. c. 8.*
gg *Tetrab. 1. serm. 3. c. 5.*
hh *Chron. l. 3. c. 2.*
ii *Remed. parab. l. 1. c. 10.*
kk *Tetrab. 3. serm. 1. c. 5.*
ll *Chron. cur. l. 2. c. 7.*
mm *Chron. l. 4. c. 3.*
nn *L. 4. c. 19.*
oo *Chron. l. 4. c. 7.*
pp *Chron. l. 3. c. 5.*
qq *L. 3. c. 24.*
rr *De intern. affectionib. sect. 28 & 29*
ss *Oribas. collect. l. 6. c. 28.*
tt *Tetrab. 2. serm. 4. c. 28 & 30.*
uu *L. 9. c. 3.*
xx *L. 3. c. 21.*
yy *De intern. affectionib. sect. 33.*
zz *Tetrab. 3. serm. 2. c. 13.*
&& *Ad Timoth. l. 2. part. 2. c. 15.*
aaa *Orib. collect. l. 6. c. 22.*
bbb *Ibid.*
ccc *Chron. cur. l. 2. c. 5.*
ddd *De nat. puers.*
eee *Orib. collect. l. 6. c. 31.*

pabant. Sic, verbi gratiâ, Iſchiadicos ambulatione, & geſtatione in lecto agitabat [fff] *Hippocrates*; equitatione, [ggg] *Theod. Priſcianus*: Arthriticos, halteribus, geſtatione, ambulatione, vociferatione, natatione exercebat [hhh] *Cæl. Aurelianus*. Ulcera crurum halteribus quoque curabat [iii] *Galenus*: Elephantiaſin, curſu, Corycoboliâ, vociferatione, [kkk] *Aretæus*; curſu, [lll] *Celſus*; natatione & navigatione, [mmm] *Cæl. Aurelianus*; hac, ſed litorali, [nnn] *Aëtius*; [ooo] *Antyllus* verò, natatione marina: ignem ſacrum, ambulatione & geſtatione, [ppp] *Celſus*: &c.

fff *De intern. affect. sect.* 54. & 57.
ggg *Ad Timoth. l.* 2. *part.* 2. *c.* 21.
hhh *Chron. l.* 5. *c.* 2.
iii *De compos. medic. per genera*, *c.* 2.
kkk *Chron. cur. l.* 2. *c.* 13.
lll *L.* 3. *c.* 26.
mmm *Chron. l.* 4. *c.* 1.
nnn *Tetrab.* 1. *serm.* 3 *c.* 6
ooo *Oribas. collect. l.* 6. *c.* 27.
ppp *L.* 5. *c.* 28.

V.

ATENIM, reclamant rei Gymnaſticæ rudes Medici, quique Divam Salutem, ægris opem laturam, Tonſtrinis potiùs & *Pharmacopoliis* autumant habitare, quàm Palæſtris; Veteres quidem diuturnis ægritudinibus, varias Exercitationes adhibuere; verùm ut ſubſidiaria duntaxat præſidia, quæ curam præcipuam, vacuantibus & alterantibus inſtitutam, aliquatenus promoverent, non quæ integram præſtarent. Conſulantur, inquiunt, leges ab antiquis Medicinæ Principibus ſancitæ circa Morborum longiorum Therapeïan, eam ubique ab omnigenis Medicaminibus auſpicandam cenſent; nec Gymnaſticen advocant in auxilium, niſi ut curationi multùm jam affectæ manum ultimam imponant. Imò verò, longè aliter ſe res habet. Ad ſalutarem enim hanc artem utplurimum confugere jubent, cùm aliis remediis, propter morbi pervicaciam, parum omnino profecerit Medicus: ſic, ut penes illos, præſidiorum ad ſingulas affectiones enumeratorum agmen Exercitia ferè claudant. Maximo ſanè argumento, miram eis poteſtatem ad medendum Veteres tribuiſſe. Nam recenſitis primùm validioribus remediis, alia ſubjungere levioris armaturæ, veluti paria perficiendæ curæ prioribus fruſtra tentatæ, ridiculum foret atque abſurdum. Nec minùs ad ſanandum efficacem Gymnaſticam Recentiores experientiâ quotidianâ deprehendunt; ut ut eam, longâ deſuetudine penè obſoletam, vix-dum à primo limine ſalutent. Sic Peregrinatione vel Navigatione ſuſcepta, Melancholicos, Tabidos, alioſve id genus ægrotantes ſanitati reſtitutos videmus. Sic Sphæriſticæ, Saltationi, & ſimilibus operam dantes, cum tardis Paſſionibus raro conflictantur. Quin & gravioribus Exercitiis, remigio,

verbi gratiâ, ſontes addicti, à pertinacioribus morbis, & nullo pharmaco devictis, ſæpenumero convaleſcunt. Inſuper Britanni, revocatis nuper in uſum Balneis frigidis, adversùs iniquam valetudinem antiquitus tantopere decantatis, & juris Gymnaſtici, Hemicraniam, Paralyſin, Aſthma, Colicos dolores, Icterum, Hydropem, Iſchuriam, Rheumatiſmum, Arthritin, Iſchiada, Scabiem, Elephantiaſin, alioſque ejuſdem proſapiæ Morbos feliciter quotidiè percurant. Cùm itaque, & ratiocinio, & experientiâ, tam Veterum, quàm Neotericorum, abundè conſtet, Gymnaſticen affectibus chronicis tutiùs & jucundiùs multò ſuccurrere, quàm cætera præſidia; legitimâ conſecutione deducitur,

Ergo Gymnaſtica Morborum contumacium optima plerumque Medicina.

Domini Doctores diſputaturi.

M. Hyacint. Theodorus Baron.
M. Joannes-Nicolaus de la Hire, rei Herbariæ Profeſſor, & è Regiâ Scientiarum Academiâ.
M. Antonius Geoffroy.
M. Joannes-Franciſcus Couthier.
M. Joannes-Baptiſta Mongin, Medicus Regis ordinarius.
M. Alexander le François.
M. Dominicus de Farcy, antiquus Facultatis Decanus.
M. Ludovicus Gayant, Medicus Regis ordinarius, veteranus.
M. Joannes Robert.

Proponebat Lutetiæ JOANNES BAPTISTA FAUSTUS ALLIOT DE MUSSAY Pariſinus, Baccal. Medicus, A. R. S. H. 1715. à ſextâ ad meridiem.

Typis JACOBI QUILLAU, Univerſitatis, & Facultatis Medicinæ Typographi.